

Inleiding

Doelstelling

Deze uitgave is een inleiding op de juridische argumentatieleer en is in het bijzonder bedoeld als leidraad en achtergrondinformatie bij de hoorcolleges van het opleidingsonderdeel 'Juridische argumentatieleer'¹, dat wordt gegeven in het eerste jaar van het modeltraject van de bachelor Rechten aan de Universiteit Antwerpen.

Recht is een talige discipline. De kunst bestaat er voor juristen in om anderen te overtuigen van een bepaald standpunt. Er gaapt immers een grote kloof tussen gelijk hebben en gelijk krijgen: het is niet omdat iemand het bij het rechte eind heeft, dat anderen daar zomaar in meegaan. Om anderen te overtuigen is het noodzakelijk om in te zien dat argumentaties niet voor zich spreken. Deze uitgave heeft dan ook tot doel om je kennis te laten maken met de specifieke kenmerken van juridische argumentaties en betogen, zodat je uiteindelijk de kwaliteit van je eigen juridische argumenten kan verbeteren en de kwaliteit van andermans juridisch argumenten naar waarde kan schatten.

Daarmee vormt deze uitgave een bescheiden methodologisch kader voor positiefrechtelijke vakken. Om grip te krijgen op de complexe wereld van vandaag is het onontbeerlijk om een groot aantal feiten te kennen en een steeds groeiend aantal technieken eigen te maken. De talrijke vakken die daar terecht veel aandacht aan besteden, beschikken echter vaak niet over de ruimte om het soort vragen te stellen waarop argumenten het antwoord bieden. Deze uitgave is dan ook aanvulling op die andere vakken, zodat je meer inzicht verwerft in dergelijke vragen.

Elk stuk van deze uitgave heeft eigen doelstellingen. Aan het begin van elk stuk worden die expliciet vermeld, zodat je aan het einde van elk stuk zelf kan nagaan of je de behandelde

1. <https://www.uantwerpen.be/popup/opleidingsonderdeel.aspx?catalognr=1200REC-JAL&taal=nl&aj=2018>

materie hebt begrepen. Dat is meer bepaald het geval als je vaststelt dat je in staat bent om in eigen woorden de materie uit te leggen die bij die doelstelling hoort. Al die 'kleinere' doelstellingen maken deel uit van de 'grotere', algemene doelstelling van dit opleidingsonderdeel.

Aanpak

Meerdere lagen

De informatie die deze uitgave aanreikt, bestaat uit meerdere lagen. De reden daarvoor is dat niet alle informatie tot de leerstof behoort. Er moet dus een onderscheid worden gemaakt tussen essentiële en bijkomende informatie. De essentiële informatie komt ook in de hoorcolleges aan bod en behoort tot de leerstof: die informatie staat in de 'normale', niet-**vetgedrukte** randnummers. De bijkomende informatie komt normaliter niet aan bod in de hoorcolleges en behoort niet tot de leerstof: die informatie staat ofwel in grijze kaders, ofwel in de **vetgedrukte** randnummers (omdat je voor die leerstof moet 'doorduwen').

Waarom staat die dan toch in deze uitgave? De wereld van het argumenteren stopt niet aan het einde van de leerstof. Deze uitgave is immers slechts een inleiding tot de juridische argumentatieleer. De bijkomende informatie fungeert als een kruimelspoor: als je geïnteresseerd bent om meer te weten over een bepaald thema, dan vind je meteen richtingwijzers in de vorm van die extra uitleg.

Essentiële informatie kan je verder opdelen in hoofdlijnen en meer gedetailleerde tekst.

Meer gedetailleerde informatie tref je aan in kleine tekst zoals deze. Opgelet: deze tekst is wel degelijk belangrijk en maakt dus ook deel uit van de leerstof! De reden waarom die informatie anders wordt gepresenteerd, is om je te laten zien wat de basis is (namelijk de grote tekst) en wat daarop voortbouwt (namelijk de kleine tekst). Pas als je de basis goed beet hebt ('grote tekst'), moet je je met de details bezighouden ('kleine tekst').

Om je te helpen de samenhang te begrijpen tussen verschillende onderdelen van de uitgave, gebruikt dit boek een aantal symbolen. Een terugspoelknop (⏮) toont waar relevante informatie al aan bod is gekomen en een doorspoelknop (⏭) waar die informatie nog aan bod zal komen.² Een lampje (💡) wijst op inhoudelijke verbanden met

2. Soms verwijst de doorspoelknop naar andere uitgaven. Daarmee zie je de inhoudelijke verbanden die deze uitgaven hebben met andere vakken uit de rechtenopleiding.

andere delen van de uitgave. Zodra je in staat bent om zelf de verbanden te leggen die in de tekst bij het lampje worden uitgewerkt, heb je de essentie van dit opleidingsonderdeel begrepen.

Bijkomende informatie, die je dus niet hoeft te kennen, tref je aan ofwel in kaders met bronnen aan het begin van een bepaald deel van de uitgave, ofwel in grijze kaders, ofwel in vette randnummers. In de kaders met bronnen vind je algemene informatie over de stof die in dat deel aan bod komt. Die informatie is bv. te vinden in geschreven bronnen (📖), in gesproken (en dus te beluisteren) bronnen (🎧) of op allerhande websites (🌐). Omdat de informatie in geschreven bronnen niet steeds dezelfde moeilijkheidsgraad heeft, worden geschreven bronnen verder onderverdeeld. Eén wandelaar (🚶) geeft aan dat de betrokken informatie ongeveer dezelfde inhoud behandelt als deze uitgave, maar doorgaans op een andere manier. Deze bronnen zijn ideaal als je de essentie eens op een andere manier wilt vernemen. Twee wandelaars (🚶🚶) wijzen erop dat de betrokken informatie dieper gaat dan deze uitgave. Het gaat vaak om meer gedetailleerde, meer technische of veel uitgebreidere analyses dan wat hier aan bod komt. Deze bronnen zijn geschikt als je een stuk verder wenst te gaan (vandaar de wandelaars) en je honger naar informatie nog niet gestild is. Drie wandelaars (🚶🚶🚶) duiden op bronnen voor de onverzadigbare meerwaardezoeker. Vaak zijn dit bronnen in minder toegankelijke talen die op een veel abstractere en complexere manier ingaan op de problematiek. Dit type bronnen kan je het best links laten liggen tot je erg vertrouwd bent met de materie. Dit zijn bronnen die je mogelijk pas wilt raadplegen in je verdere opleiding of carrière.

Oefeningen

Om je de mogelijkheid te bieden de verworven inzichten in de praktijk te brengen, kan je bij de praktische onderdelen steeds meerdere oefeningen maken (📝). In deze uitgave tref je twee soorten oefeningen aan. Aan de ene kant zijn er oefeningen waarop het antwoord relatief eenduidig is. Omdat die oefeningen (in principe) weinig toelichting vergen, kunnen UA-studenten de bijbehorende antwoorden op Blackboard vinden. Aan de andere kant zijn er oefeningen waar het antwoord afhangt van de gebruikte argumentatie. Omdat de redenering bij die oefeningen belangrijker is dan het concrete antwoord, is er geen uitgeschreven antwoord beschikbaar.

De oplossingen van de oefeningen waar een asterisk (*) voor staat, vinden UA-studenten terug op Blackboard.

Lijst met gebruikte symbolen en iconen

In deze uitgave komen meerdere symbolen en iconen terug. Hierna vind je eerst de gebruikte symbolen terug; nadien volgen de iconen. Alle iconen zijn terug te vinden op www.flaticon.com.

Symbolen

Symbol	Benaming	Betekenis
\wedge	Conjunctie	'en'
\vee	(Inclusieve) disjunctie	'of'
$\underline{\vee}$	Exclusieve disjunctie	'ofwel ... ofwel'
\neg	Negatie	'niet'
\rightarrow	Implicatie	'als ... dan ...'
\leftarrow	Replicatie	'slechts als ... dan ...'
\leftrightarrow	Equivalentie	'als en slechts als ... dan ...'

Iconen

Icoon	Betekenis	Icoon gemaakt door
	Extra (geschreven) bronnen	Freepik
	Interessant verband	Freepik
	Oefening	Freepik
	Verder in dit boek volgt meer informatie	Smashicons
	Eerder in dit boek is meer informatie aan bod gekomen	Smashicons
	Extra (te beluisteren) bronnen	itim2101
	Extra bronnen, terug te vinden op het internet	Freepik
	Moelijkheidsgraad van de extra bron(nen)	monkik
	Opgepast: let op voor een valkuil	Freepik

Opbouw

Deze uitgave bestaat uit drie grote delen. Hoewel de uiteindelijke doelstelling van deze uitgave is om je vertrouwd te maken met de eigenheid van argumenteren in een juridische context, gaat enkel het laatste deel van deze uitgave daarover (Deel III). Vooraleer we daar aan kunnen beginnen, moeten we het eerst hebben over argumenteren in het algemeen (Deel II). Argumenteren is op sommige punten wat bijzonder als het in een juridische context gebeurt, maar de essentie is (uiteraard) dezelfde als bij eender welke andere vorm van argumenteren. Argumenteren gebeurt doorgaans evenwel niet in het ijle. Vaak – laat ons hopen zo vaak mogelijk – zijn overtuigende argumenten opgebouwd uit geldige redeneringen. Net omdat geldige redeneringen idealiter steeds noodzakelijk zijn voor een overtuigend argument, vangt deze uitgave aan met een deel over redeneren (Deel I).